

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:1

Särskild utjämningsavgift

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse (KsSkr 2012:3) i den del som rör särskild utjämningsavgift. Kyrkostyrelsens förslag innebär att stiftet inte längre ska kunna tillgodogöra sig kapital från prästlönetillgångarna de år som avkastningen från prästlönetillgångarna överstiger stiftsbidraget. Utskottet tillstyrker kyrkostyrelsens förslag.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3, Ändringar i kyrkoordningen m.m.

– Särskild utjämningsavgift (kapitel 5)

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:19) att 44 kap 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap. Ekonomisk utjämning

4 § Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna. Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap.

4 § Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna. Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap.

11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgoda-göra sig särskild utjämnings-avgift med högst samma belopp.

11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgoda-göra sig särskild utjämnings-avgift med högst samma belopp.
Om avgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för det nationella utjämningsystemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse i Kr 2012:4y, bilaga 1. Som framgår av yttrandet har utskottet inget att erinra mot förslaget.

Bakgrund

Avkastningen från prästlönetillgångarna omfattas av Svenska kyrkans utjämnings-system. Hälften av avkastningen delas ut till församlingar som har rätt till andelar av avkastningen och den andra hälften får stiftet tillgodogöra sig i form av särskild utjämningsavgift. Denna särskilda utjämningsavgift ingår som en avdrags-post när den nationella nivån fördelar stiftsbidragen.

Om den särskilda utjämningsavgiften överstiger stiftets bruttobidrag leder detta idag till att stiftet får tillgodogöra sig hela den särskilda utjämningsavgiften och att stiftsbidrag netto från den nationella nivån blir noll. Den uppkomna skillnaden stannar därmed i det aktuella stiftet. Totalt har stiftet under perioden 2005 till 2011 fått tillgodogöra sig 70 mnkr i mellanskillnad på detta sätt. En del av förklaringen till beloppets storlek kan härledas till stormfällningarna 2005 och 2007, vilket drabbade skogarna i Växjö stift särskilt hårt.

När de nuvarande bestämmelserna om särskild utjämningsavgift ändrades genom beslut i kyrkomötet 2003 så att den särskilda utjämningsavgiften kom att avräknas mot stiftsbidragen, var utgångspunkten att den särskilda utjämnings-avgiften inte skulle överstiga ett stifts stiftsbidrag annat än i enstaka undantags-fall. Som framgår i skrivelsen har verkligheten visat sig vara en annan. Det rör sig alltså om en missbedömning som då gjordes och som har varit ett problem sedan dess. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det införs en bestämmelse om att i de fall utjämningsavgiften överstiger stiftets bruttobidrag ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Några stift har framfört farhågor om att förslaget kommer att få en negativ inverkan på stiftens incitament att anstränga sig för att öka avkastningen av förvaltningen. Kyrkostyrelsen delar inte denna bedömning.

Som framförts från några remissinstanser torde det i en del fall vara så att ett stort överskott i förvaltningen av prästlönetillgångar ett visst år beror på en ovanligt stor mängd stormfälld skog eller andra oförutsedda händelser av tillfällig karaktär. Kyrkostyrelsen konstaterar att den har möjlighet att ge dispens från det s.k. konsolideringstaket. Exempelvis har Växjö stift fått dispens att överskrida

konsolideringstaket vilket innebär att stiftet kunnat ansamla stora vinstmedel i förvaltningen till följd av stormfällningarna i samband med stormarna Gudrun och Per. Enligt kyrkostyrelsens mening får det bli en fråga för kyrkostyrelsen och berört stift hur en dispens från konsolideringstaket närmare ska utformas i händelse av t.ex. onormalt stor stormfällning.

EE 2012:1

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet antar kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Ett väl fungerande utjämningsystem är en förutsättning för att Svenska kyrkan ska kunna bedriva en rikstäckande verksamhet. En viktig del av utjämningsystemet är den särskilda utjämningsavgiften. Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det inte är rimligt att betydande belopp ska tillfalla ett eller flera stift enbart på grund av en bestämmelse, som i efterhand, har visat sig vara felaktigt utformad. Kyrkomötet bör därför anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i kyrkoordningen.

Utskottet önskar särskilt kommentera frågan om den rätt som kyrkostyrelsen sedan tidigare har, att ge dispens från de konsolideringsregler som gäller för prästlönstillgångarna. Kommentaren lämnas mot bakgrund av att utskottet noterar att ett antal stift i sina remissvar framför synpunkter som direkt eller indirekt rör just konsolideringsreglerna. Utskottet vill i denna del göra kyrkostyrelsen uppmärksam på att det kan finnas anledning att inom ramen för de årliga mötena mellan företrädare för prästlönstillgångarna och nationell nivå diskutera innebörden i dispensmöjligheten, i syfte att skapa en ökad förståelse hos stiftens gällande avsikt och effekt av dispensmöjligheten.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Sven-Erik Bodén, Bengt Säberg, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:4y

Särskild utjämningsavgift

Till Ekonomi- och egendomsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del den berör särskild utjämningsavgift.

I skrivelsen föreslås att en bestämmelse införs om särskild utjämningsavgift i de fall denna avgift överstiger stiftsbidraget brutto.

Den föreslagna ändringen i kyrkoordningen är motiverad av att ge en garanti att hela utjämningsavgiften tillförs det nationella utjämningsystemet.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot det föreslagna tillägget i 44 kap. 4 § i kyrkoordningen.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Per-Eric Larsson, Maria Lagerman, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.